

ما سنامه آگاهي حقوقي

ارگان نشراتي وزارت عدليه جمهوري اسلامي افغانستان

سال دهم

شماره ۱۵۷

۳۱ سرطان ۱۳۹۵

2016

21

JULY

(سوره بقره آیه ۳۸)

و بدانید که اموال و فرزندان شما (وسيله) آزمایش [شما] هستند
و خداست که نزد او پاداشی بزرگ است.

ملاقات جلالتمآب وزیر عدلیه ج.ا.ا با سفیر ملکی ناتو

گزارشگر بشیر احمد عزیزی

در پایان، وزیر عدلیه به نقل از آیه قرآن، میگوید که اصلاح میخواد و پیش نویس مورد پذیرش جامعه جهانی را آماده میکند. سفیر ملکی ناتو، هیات همراه شان و اما، از توهن و عده های قاطعانه وزیر عدلیه، ابراز خرسندی نمودند. این دیدار در ۸ سرطان ۱۳۹۵ صورت گرفت.

در ادامه، عبدالمجید غنی زاده، سرپرست استیفات امور قانونگزاری و تحقیقات علمی-حقوقی، میگوید: در طرح جامع حمایت از اطفال، مواردی مانند رقصاندن، لمس، تجاوز و ... جرم گفته شده و جزای مشخصی در این موارد، تعیین شده است.

تاریخ گویایی این حقیقت است که اصولاً انسان ها با نگرش اجتماعی که دارند، نمی توانند تنها زندگی کنند. چرا که هیچ انسانی یک زندگی کامل و آرامی را جز از طریق دیگری نخواهد داشت. البته با توجه به وضعیت انسان در دنیا، موجب می شود تا به اجتماع گرایش یابد و نیازهای مادی و روحی اش را از طریق همسایگان بر آورده نماید.

تمام کسانی که از جانب راست و چپ بالا و پایین تا چهل خانه، مجاور خانه شخص مسلمان هستند همسایه او محسوب می شوند و ادای حق آنان واجب است.

همسایه هر فرد از نزدیک ترین خویشاوندان به او نزدیک تر است؛ چرا که همسایه همواره در کنار ما زندگی می کند و در همه امور زندگی (در غم و شادی) باورمان می باشد. چون همسایه خوب داشتن، نعمتی ارزشمندی است که روابط محبت آمیز را میان ما می گستراند. زیرا رفتار نیک میان همسایگان در ایجاد انس و الفت های اجتماعی نقش بسزایی دارد. اگر راهکارهای دین اسلام در روابط همسایگی اجرا شود، همسایگان با یکدیگر رفتاری بزرگوارانه خواهند داشت و نشانهان دوستی و صمیمیت برقرار خواهد شد و بدون شک به آرامش خواهند رسید. از همین روست کهرسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: بهترین افراد کسی است که برای همسایه اش بهترین باشد. اگر همسایه گانت تو را نیکو کردار دانستند، تو نیکو کردار هستی و اگر همسایه گانت تو را بدکردار شمردند، بدکردار هستی. و افراد باید این مهارت اجتماعی را بیاموزند که همسایه را همچون خود دوست بدارند.

ولی امروزه متأسفانه در زندگی شهرنشینی نقش همسایه و روابط و حقوق او مورد غفلت قرار گرفته است و از همین رو با آسیب های فراوان جسمی، روانی، اقتصادی و اجتماعی در جامعه روبه روییم. اگر روحیه دینی و برادری اسلامی میان همسایگان حاکم باشد، به همان اندازه رابطه ها صمیمی تر می شود. در غیر آن به آزار رسانی همدیگر خواهد انجامید. و در این مورد هم پیامبر خدا (ص) نیز به نقش همسایه خوب و بد و تأثیر آن در روند زندگی اشاره دارد: یکی از نشانه های خوبی خبثی فرد، داشتن همسایه شایسته است و از نشانه های بدبختی نیز داشتن همسایه ناشایسته است. از آنجا که همسایه نقش بسیار سازنده ای در زندگی اجتماعی دارد، و اسلام عزیز هم با تنظیم روابط صحیح و بیان حقوق خاص همسایگی، نوعی دژ مستحکم اجتماعی را ایجاد کرده تا آنان در برابر آسیب های اجتماعی در امان مانند. چالب اینکه در احادیث گهربار پیامبر اسلام (ص) حد و مرز همسایه نیز معین شده تا فرد حیطة و وظیفه خود را بداند. فرماید (ای زنان مسلمان هرگز هدیه همسایه خود را خوار و کم ارزش شمارید اگر چه سم گو سندی هم باشد. و همچنین از حضرت ابوهریره روایت است رسول الله (ص) فرمودند: به خدا قسم ایمان ندارد به خدا قسم ایمان ندارد به خدا قسم ایمان ندارد صحابه پرسیدند چه کسی ای پیامبر خدا؟ فرمودند: کسی که همسایه اش از بدی و شرارت او در امان نماند.

حقوق همسایه از منظر شریعت و قانون

تاریخ گویایی این حقیقت است که اصولاً انسان ها با نگرش اجتماعی که دارند، نمی توانند تنها زندگی کنند. چرا که هیچ انسانی یک زندگی کامل و آرامی را جز از طریق دیگری نخواهد داشت. البته با توجه به وضعیت انسان در دنیا، موجب می شود تا به اجتماع گرایش یابد و نیازهای مادی و روحی اش را از طریق همسایگان بر آورده نماید.

تمام کسانی که از جانب راست و چپ بالا و پایین تا چهل خانه، مجاور خانه شخص مسلمان هستند همسایه او محسوب می شوند و ادای حق آنان واجب است.

تدویر ورکشاپ (پنج روزه)

گزارشگر بشیر احمد عزیزی

ایشان در هر روز یکچیز حقوقي ثبیه نموده آرادر ۳۴ ولایت کشور برای اعضای مسلکی که در امتای آگاهی دهی حقوقي کار و فعالیت بینمآیند به زبان دری و پشتو آر سال بینمآیند، بعدا برای میلیون ساحویی مرکز چتر مذکور آموزش می دهند، که همین موضوعات مذکور توسط اعضای میلیون ساحویی در مکاتب، مساجد، محلات و والی ها برای مردم و شاگردان مکاتب آگاهی داده میشد،

ب تاریخ ۱۳۹۵/۴/۲۶ ورکشاپ پنج روزه و تحت عنوان جرایم و مجازات ذریع قوانین نافذه و شریک اطرف اعضای بورده آموزش کاران تعلیمات حقوقي مدنی آمریت آگاهی عامه حقوقي برای اعضای میلیون ساحویی در دفتر کارشان دایر گردید، هدف از تدویر ورکشاپ های مذکور بلند بردن سطح آگاهی میلیون ساحویی در راستای کارشان میباشد، اعضای بورده آموزشگران طبق پلان مطروحه

ادامه در ص/۲۱

حقوق همسایه...

آزار و اذیت چیست؟

چون بیشترین اذیت و آزار به رشته تحریر در آمد خوب است تعریفی از آن داشته باشیم. اذیت و آزار مفهومی کلی است و انواع مختلف و گوناگونی دارد، که مهم‌ترین آن عبارت است از زنا، دزدی، جاسوسی، تهمت، غیبت، قتل، سخن چینی، فحش دشنام، مسخره، ضرب و شتم، ریختن زباله و کثافت به در همسایه و هر آنچه که موجب اذیت و ناراحتی همسایه گردد. خوشبختانه قانون مدنی کشور هم در قسمت حقوق همسایه سکوت اختیار نکرده اهمیت و مراعات نمودن آنرا در یکسره مواد خویش چنین ذکر کرده است. در ماده ۱۹۰۸ چنین تصریح گردیده مانع شدن روشنی بطور کلی از خانه ضرر فاحش شمرده می شود هیچکس نمی تواند چنان بنایی اعمار نماید که کلیکین خانه همجواری را مسدود ساخته و بطور کلی مانع روشنی در آن گردد در صورت احداث چنین بنا همجواری می تواند دفع ضرر را در صورت امکان و در غیر آن از بین بردن بنا را برای دفع ضرر مطالبه نماید. ماده ۱۹۰۹ شخصی که عمارتی بنا می کند باید آن را طوری اعمار نماید که از کلک بین عمارت قدیمه همجواری متضرر نگردد. ماده ۱۹۲۲ هرگاه دیواری بین دو نفر مشترک باشد یکی از طرفین نمی تواند بدون اجازه طرف دیگر به تغییر ارتفاع آن بپردازد یا بنا دیگری را به آن بیفزاید. ماده ۱۹۲۳ هر یک از ششرا می تواند بالای دیوار مشترک با اندازه شریک چوب یا دیگر مواد استنادیه های خویش را بگذارد مشروط بر این که از حدود مقاومت دیوار مذکور تجاوز نکند تزیین یا تغییر مکان چوب از طرف یک شریک بدون اجازه شریک دیگر با رعایت سلامت دیوار جواز ندارد. ماده ۱۹۲۹ همجواری حق ندارد به طرف همجواری خود در مسافه کمتر از یک متر کلکین یا کلکینچه داشته باشد مسافه از عقب دیواری که کلکین یا کلکینچه در آن واقع است با از کنار خارجی دیوار اندازه می شود. ماده ۱۹۳۱ روشن دانی که قاعده آن از سطح اطاق بیشتر از قامت انسان ارتفاع داشته باشد و منظور از آن جریان هوا داخل شدن روشنی باشد طوری که دیدن از آن عاداتا بر عفار همجواری ممکن نباشد اندازه مسافه در آن شرط نیست. در نتیجه رعایت نمودن حقوق همسایه در دین مبین اسلام و قانون نافذ کشور به حق ثابت و تأخرین درجه ای توان الزام آور است و به گونه ای آشکارا مومنان را به رعایت آن تشویق و ترغیب می نماید. روابط فیمابین همسایگان مقررات و ضوابط خاصی را می طلبد که رعایت آن می تواند در تحکیم و استمرار هر چه بیشتر و بهتر زندگی اجتماعی، بسیار مؤثر باشد از این رو انبیاء الهی عموماً و پیامبر اسلام (ص) خصوصاً به عنوان سفیران الهی، بر اهمیت و ضرورت رعایت حقوق همسایگی تأکید بسیار ورزیده است که باید مورد احترام همگان قرار گیرد.

منابع و ماخذ:

۱- قرآن کریم

۲- ریاض الصالحین

۳- فقه خانواده در جهان معاصر

۴- قانون مدنی جلد چهارم

۴- هر هیز از اذیت و آزار: مردم آزاری کاری است حرام و ناروا انسان مسلمان هیچ گاه به خود اجازه نمی دهد که دیگران به ویژه همسایگان را مورد اذیت و آزار قرار دهد. چون آزار دادن دیگران زمینه کینه و دشمنی را فراهم می نماید و غالباً انسان را به انتقام جویی و ادا نموده و گاهی مشکلات زیادی را برای روابط اجتماعی به وجود می آورد. و در مورد حرام بودن آزار دادن همسایه احادیث زیادی روایت شده ولی به عنوان نمونه به احادیث زیر توجه کنید. سئوگند به خداوند ایمان ندارد ایمان ندارد و ایمان ندارد گفته شد یا رسول الله چه کسی ایمان ندارد فرمود کسی که همسایه ها از اذیت و آزار و شر او در امان نباشند. و هم چنین ابو هریره (رضی الله عنه) روایت نموده که با همسایه هایت رفتار شایسته داشته باش تا بر ایمانت افزوده شود.

۵- مراعات حقوق همسایه: همسایه بر همسایگان خود این حق را دارد که در سختیها او را یاری دهند و در شادمانیش شریک شوند و هرگاه مورد ستمی قرار گرفت از او رفع ستم بنمایند و هرگاه دچار انحراف یا اشتباهی گردید او را ارشاد کنند و راه صحیح را به او بنمایند و زمانی که موفقیتی را کسب نمایند به او تبریک بگویند و چنانچه مصیبتی برایش پیش بیاید به دلجویی از او بپردازند و به هنگام بیماری به عیادتش بروند و از بار مشکلاتش بکاهند. و دین مبین اسلام هم پیروانش را به یک سره حقوق همسایه توصیه می نماید که باید مراعات گردد. اگر همسایه شما بیمار شد به عیادت او بروید هرگاه فوت کند در تشییع جنازه اش شرکت نماید اگر قرضی را از تو خواست دست رد بر سینه اش نگذاری هرگاه نیازمند شد نیازش را برآورده نمایی هرگاه خیر و منفعتی را بدست آورد به او تبریک بگویی هرگاه دچار مصیبتی گردید از او دلجویی کنی و خانه ات را به گونه ای بلند کن که جلو هوا و روشنائی آنها را بیگری مگر آنکه خود اجازه بدهند و به وسیله دود اجاق و بخاری او را آزار ندی مگر آنکه مقداری از غذایان را برای آنها هدیه ببری هرگاه میوه ای را خریدی مقداری از آن را برای آنها بفرست و اگر نمی خواستی برایشان هدیه ببری چیزی را که خریده ای مخفیانه به منزل ببر و کودکان شما چیزی را جلو چشم آنان نخورند تا باعث ناراحتی کودکان آنها نشود. مراعات این حقوق بیانگر مشارکت و همبستگی درونی و عملی میان همسایگان است و هرگاه همسایه ای نتواند شادمانی را به کانون خانواده ای به ارمان ببرد نباید اسباب ناراحتی و مشکلات را برایشان فراهم سازد و باید از دل آزاریشان دوری کند و کسی که از ناراحتی همسایگان ناراحت نمی شود و از شادمانیشان شادمان نمی گردد و احساس و عواطف آنها را درک نمی کند با اخلاق ایمان فاصله گرفته است. و به همین جهت پیامبر اکرم (ص) درباره حقوق همسایگان تأکید می کند که تقض و نادیده گرفتن این حقوق را برابر با خروج از حوزه ایمان و گسستن پیوند اسلام می شمارد. چنانچه حضرت انس (رض) روایت است که رسول الله (ص) فرمودند: داخل بهشت نمی شود کسی که همسایه اش از بدی و شرارت او در امان نباشد.

یکی از مهمترین رهنمودهای دین مبین اسلام در جهت ترویج محبت و تقاهم میان همسایگان تحقق بخشیدن به مصالح و منافع و پیشگیری از مفاسد و زیانها در حق همسایگان است. و پروردگار متعال می فرماید تنها خداوند را عبادت کنید و هیچ کس و هیچ چیز را با او شریک ننمایید و به پدر و مادر خویش و ندادن پتیمان در مانندگان مستمندان همسایگان خویش و ندادن و همسایگان بیگانه و دوستان (در سفر و حضر) و همراهان و همکاران و مسافران (به نیکی) رفتار کنید. و هم چنین پیامبر اسلام (ص) می فرماید جبریل امین همیشه در مورد همسایه به من سفارش می نمود تا جایی که فکر می کردم که همسایه از همسایه اش ارث می برد. زیرا رعایت حقوق همسایگان به همسایه دیوار به دیوار محدود نمی گردد بلکه بر اساس فرموده رسول خدا (ص) شامل چهل همسایه می شود زیرا طبرانی روایت می نماید که روزی مردی به حضور رسول خدا رسید و گفت یا رسول الله من در محله فلان شخص مسکن گزیده ام و بدترین مردم آن محل کسی است که با هم همسایه دیوار به دیوار هستیم و مدام ما را مورد اذیت و آزار قرار می دهد. رسول خدا (ص) ابوبکر و عمر و علی (رض) را به مسجد فرستاد تا به مردم مسلمان ابلاغ نمایند که تا چهل منزل دور ویر همسایه به شمار می روند و هر کسی که همسایه اش از اذیت و آزار او در امان نباشد داخل بهشت نمی شود.

مهمترین حقوق همسایه:

۱- مساعادت: یکی از مسوولیت های مهم در برابر همسایگان این است که اگر همسایه ای ناتوان باشد در حد توان غذا پوشاک و مسکن برای آنان تهیه شود و ادای چنین مسوولیتی در راستای رفع نیاز مندیها و حل مشکلات ضروری و شرعی است و بهترین احساس مساعادت با آنان به شمار می رود. رسول خدا (ص) می فرماید کسی که سیر عمر بر بالین بگذارد و بداند که همسایه اش گرسنه است به من ایمان کامل نیاورده است.

۲- امانت دادن: معمولاً همسایگان گاهی به وسایلی مانند سطل، تیشو، نردبان، دیگ، ظرف، نمک و آب یکدیگر نیاز پیدا می کنند و در این گونه موارد لازم است همسایه ها با کمال خوشرویی آنها را در اختیار همدیگر قرار دهند و به هیچ وجه بخل و طمع ورزی ننمایند. زیرا خداوند متعال می فرماید پس وای بر نمازگزاران آنهایی که از نمازشان غافلند آنان که ربا می نمایند و از دادن زکات و وسایلی و مایحتاج خانه به همسایگان و خویشاوندان خودداری می ورزند.

۳- هدیه دادن: یکی از عوامل ایجاد الفت و محبت میان همسایگان و ریشه کن کننده کینه نگرانی و دشمنی محسوب می گردد. زیرا چنین کاری روحیه تقاهم و تعاون میان همسایگان را تقویت می نماید.

د مدنی قانون له...

لازم نافذ عقد:

لازم نافذ عقد له هغه عقد څخه عبارت ده. چه د واورو اړخونو در ضايت څخه به غير يو لوري د قسح عقد نلري مگر دقانون د حکم په اساس لکه د ببع عقد.

غير لازم نافذ عقد:

د هغه عقد څخه عبارت ده چی د هغه تنفیذ د شخص هغه شخص چی د انعقاد شوری او قانونی واک لری د منلو او نه منلو پوری اړه پیدیا کوی. نه هغه شخص چی مباشرتاً (په مستقیمه توگه) عقد کوی ده. څرنگه چی دمدنی قانون (۶۳۷) دموقوف عقد په هکله په لاندی ډول سره مشعره ده.

۱- غیر نافذ موقوف عقد د حقوقی اثر نشووالی لری، او د هغی څخه د ملکیت ثبوت نه افاده کیری مگر د هغه شخص په اجازه چه د عقد په موضوع او په هغی کی دتصروف د واک خاوند وی، او د هغه اجازه دصحت د ټولو شرطونو لرونکی وی.

۲- د لاندی اشخاصو عقد موقوف گڼل کیری.

۱- فضولی

۲- هغه څو څوونکی چه عین مال دوه یم ځل د اخیستو نکي څخه په غیر په بل چا خرڅ کی.

۳- غصبوونکی

۴- نایب یا دنایب وکیل چه د نایب د ټاکلو حدود و څخه عدول وکی.

۵- د عین مروه نه مالک

۶- د هغه منځکو مالک چه منځکه یی په دهغانی ورکول شوی وی او تخم د دهقان وی مگر داچه په خاص قانون کی بل رنگه حکم شوی وی.

۷- د مرگ مرض رنخور چه په خپل وارث یی خرڅ کی.

۸- مختار وصی چه په خپل وارث یی خرڅ کی.

۹- هغه وارث چه پخپل رنخور مورث یی چه د مرگ په مرض کی وی خرڅ کی.

۱۰- هغه وارث چه په فرض باندی مستغرقه متروکه خرڅه کی.

۱۱- معین مسغیر

۱۲- معین معنوه

۱۳- سفیه

۱۴- په غفلت اخته.

ب- غیر صحیح عقد:

غیر صحیح عقد داسی عقد ده چی ددعده اصلی رکنونه یا شرعی او قانونی یو حکم پکسی اخلال شوی وی چی د عقد دحقوقی اثر او پایلی عقد شمورل کیری لکه دجوانان دغوبی دببع عقد.

د غیر صحیح عقد ډولونه:

غیر صحیح عقد دوه ډوله، باطل او فاسد عقد ده.

باطل عقد:

دمدنی قانون (۶۰۹) ماده باطل عقد عبارت دی (په کوم عقد کی چه د هغی رکن یا دشرطونو څخه یو شرط موجود نه وی باطل گڼل کیری) بر سیره پدی هکله دمدنی قانون (۶۱۳) ماده دا ډول صراحت لری (باطل عقد هغه عقد ده اصلا او وصفا غیر مشروع وی). دمثال په توگه: که د عقد کونکو څخه یو شخص اهلیت لرونکی نه وی، یا مال منقول مال نه وی لکه شراب د خنزیر غوښه. باطل عقد د حقوقی اثر نه درلودونکی عقد ده.

فاسد عقد:

دمدنی قانون د (۶۲۰) ماده په کتو سره داسی عقد ده چی اصلا مشروع او وصفا غیر مشروع وی یعنی دا چی اصلا صحیح او په رکن او موضوع کی خلل موجود نه وی مگر دبعیضی څار چی سببونو په اعتبار فاسد وی یعنی عقد کونکی د اهلیت خاوندان وی د عقد موضوع هم صحیح وی مگر په وصف کی خلل موجود وی لکه د مجهول شی ببع.

د نوم ټاکلو او نه ټاکلو په اعتبار عقد په معین غیر معین، او مختلط د یو څو باندي ویشل شوی دی.

الف- معین عقدونه:

د هغه عقد څخه عبارت ده چی په قانون کی د یو خاص او معین شری ابطو تر نامه بیان شوی دی لکه د ببع عقد د اجاره عقد.....

ب- غیر معین عقد:

هغه عقد ده چی مشخص او معلوم نوم نلری د دارنگه عقد زمینی (تمهدات) د یو قرار داد په اعتبار تنظیمیری لکه تجارتی اعلانونه.

ج- مختلط عقد:

د معین او غیر معین عقدونو مجموع مختلط عقد ده لکه په هوتل کی استوگنه (اقامت).

د عقد دواړه خواوی د ایجاب څخه وروسته د عقد د مجلس تر پایه پوری دقبولولو یا ردولو اختیار لسری که ایجابوونکی د ایجاب دصداریندو وروسته او د مقابل لوری دقبولو تر مخه د خپل ایجاب څخه رجوع وکی یا دد عقد د دواړو خواوو څخه د یوه نه داسی وینا یا کار صادر شی چه دقبولو څخه په انصراف دلالت وکی نو دارنگه ایجاب باطل دی او تر هغی وروسته قبول هم د اعتبار څخه ساقط دي.

تامینات در محاکم ...

۵- ضمانت شخصی:

در صورتیکه شخصی ضمانت بدهد ضامن دهنده مکلف است اعتبار مالی ضامن خود را در محکمه ثابت کند. اگر ضامن دهنده قادر به پرداختن جبران خساره و یا آنچه به عهده او گذاشته میشود نباشد، ضامن مکلف به پرداخت آن میباشد، ضامن شخص مطابق هدایت ماده (۶۳) قانون اصول محاکمات تجاری اجراء دارد، ماده مذکور در زمینه دارای صراحت ذیل میباشد: "اشخاص ذیل بدون رضایت طرف مقابل بحت ضامن قبول شده نمیتواند.

۱- مامورین دولت و شاروالی ها.

۲- اشخاصیکه مصنوعات و طیفه وی دارند.

۳- وکلای دعوی برای موکلین شان."

همچنان فقره اول ماده (۶۴) قانون مذکور در رابطه به ضامن چنین صراحت دارد: "شخصی که جهت تامینات ضامن میدهد باید ضامن را در حضور محکمه حاضر کرده و یا ضمانت خط اصولی به محکمه تقدیم کند.

ضامن دهنده مکلف است اعتبار مالی ضامن و یا ضمانت خود را در محکمه ایکه ضمانت خطا تر توب داده ثابت کند."

اشخاصیکه مطابق ماده (۵۱) قانون اصول محاکمات تجاری ضمانت میدهد ایجابی است یا اختیاری؟

لازم است تا محتویات ماده مذکور آورده شود تا در پرتو آن از ایجابی بودن و یا اختیاری بودن موضوع آگاه شویم. ماده مذکور پیرامون موضوع مینگارند:

در اصل ضامن دهنده اختیار دارد چیزی را تامین بدهد که آن را در دست میداند. لیکن در حالت ماده مذکور را باید منظر داشت.

اول - اتباع خارجی که در افغانستان اقامتگاه قانونی ندارند.

دوم - کسانیکه در اتشای جریان محاکمه اقامتگاه خود را به مالک خارجی انتقال میدهند. در هر دو حالت فوق که در ماده مذکور آمده قاضی باید موضوع را منظر داشته باشد زیرا قاعده مذکور قاعده امره است که مخالفت به آن جواز ندارد.

اموالیکه تحت مراقبت قرار نمی گیرد:

قانون گذار همان طوریکه یک تعداد اشخاص را مستثنی قرار داده بود که نمیتوانند ضامن شوند همین رقم اموالی را مستثنی نموده است که نمیشود آنها را تحت مراقبت گرفت.

اول - اموال قابل اتلاف.

ماده (۷۱) قانون اصول محاکمات تجاری در رابطه به موضوع فوق دارای صراحت ذیل است: "تحت مراقبت گرفتن اموال قابل اتلاف ممنوع است. باید این اموال توسط هیات سه نفری ماده (۶۹) قانون اصول محاکمات تجاری بفروش رسیده قیمت آن تحت مراقبت گرفته شود.

ماده مذکور هیات سه نفری را شامل یک نفر عضو محکمه، نمشی آن و مدیر ناحیه مربوطه تنکر داده است. مطابق ماده (۷۱) اموال مانند میوه، گوسفست و غیره تحت مراقبت گرفته نشدند بلکه توسط هیات سه نفری بفروش رسانیده شده قیمت آن تحت مراقبت قرار داده میشود. اما مشروط به این که محکمه آن اموال را بصفت ضامن پذیرفته باشد.

مطابق هدایت ماده (۷۲) قانون مذکور اگر اموال منقول و غیر منقول که تحت مراقبت گرفته میشود و بالاتر همین تحت مراقبت گرفتن اموال از بین میروند یا در قیمت آن کاهش می آید درینصورت هریک از طرفین میتواند فروش اموال مذکور را مطالبه نماید. ولی اگر یکی از طرف به فروش موافقه نکرده و خساره هم اگر می آید آن را متحمل میشود مطابق نظر همان شخص اجراء صورت می گیرد. اگر اموال تحت مراقبت بفروش میرسد باید از طرف کارکنان محکمه تحت نظارت قرار گرفته پول آن به بانک یا به خزانه محکمه گذاشته شود.

در رابطه به تامینات در محکمه تجاری موارد زیاد وجود دارد که باید مطابق آن عمل شود اما آنچه درین نوشتار به رشته تحریر در آورده شد بسیار محدود بوده سعی شد تا مواردیکه به نظر نویسنده با اهمیت تر دانسته میشد در مقاله هذا گنجانیده شد.

منابع وماخذ:

قانون اصول محاکمات تجاری.

هلال ..... حسام الدین ..... آیدلو ..... چپتر نوت حقوقی قانون اصول محاکمات تجاری.

مطابق صراحت ماده فوق اموالی که بطور تامین از جانب یکی از اطراف گذاشته می شود ذیل شرح داده میشود:

۱- اسهام: سرمایه شرکتهای سهامی به اساس قیمت سهام مساوی تقسیم میشود و سهم عبارت از حصه است که شریک آن را در سرمایه شرکت می پردازد. مثلیکه اطلاق لفظ سهم به یک سند قیمت دارداده میشود که تمثیل وی را در سرمایه شرکت می نماید و سهام دارای قیمت اسمی، حقیقی و تجارتی میباشد که هر یک مختصراً شرح داده میشود:

قیمت اسمی: قیمت است که در روی چک نوشته میشود و بودجه شرکت از روی مجموع این چکها حساب میشود.

قیمت حقیقی: هرگاه شرکت قرضهای خود را بپردازد و تکلیفیت های خود را ادا کند، حصه ایکه به عنوان سهم، در اموال باقی مانده شرکت دارد، همان حصه را قیمت حقیقی سهم می نامند.

قیمت تجارتی: قیمت سهام در بازار یا در بورسیه، قیمت تجارتی نامیده میشود قیمت تجارتی سهم به اساس مرکز مالی همان شرکت تعیین میشود همچنان قیمت تجارتی اسهام بااساس فوایدیکه شرکت سالانه برای شرکت میدهد تعیین میگردد. همچنان قیمت تجارتی این اسهام به اساس مقدار اسهام عرضه شده را در بازار و مضاربت های که بالای آن صورت میگردد تعیین میشود، قیمت تجارتی سهم بنام قیمت بازاری یا قیمت عملی نیز یاد میشود.

۲- اسناد قرضه: اسناد قرضه دولتی و اسناد قرضه شخصی.

الف- اسناد قرضه دولتی آن است که از طرف دولت برای اشخاص سرمایه دار و یا تاجران که برای تکمیل کردن تنقیصات بودجه دولت و یا برای پیش برد کارهای بعضی پروژه های دولتی برای دولت پول میدهد و اسناد قرضه را از دولت بدست می آورد. این اشخاص نمیتوانند با داشتن همچو اسناد پول خود را بوقت آن با فایده آن از دولت بگیرند.

ب- اسناد قرضه شخصی آن اسنادیست که یک شخص به شخصی دیگر میدهد. این اسناد وقتی مدار اعتبار است که در آن کدام نزع و جنجال وجود نداشته باشد.

۳- اشپای منقول و غیر منقول: عقارات یا اشپای غیر منقول و منقولات یا اشپای که نقل داده میشود نیز تحت تامین گذاشته شده می تواند.

۴- ضمانت های بانکی: ضمانت های بانکی همان مستندات بانکی است که تامین دهنده آن را بحت تامین به محکمه تقدیم می کند. مستندات بانکی که بطور تامین داده می شود مانند:

الف- مکتوب میباشد، که بانک در آن تعهد می سپارد که در وقت لزوم مکلف به پرداخت این مقدار پول برای طرف ثالث می باشد.

ب- یا اینکه ضمانت خط بانک بشکل چک میباشد. که برای مشتری خود میدهد. و قیمت چک را از پول او وضع می کند تا طرف ثالث بتواند در وقت لزوم آن را صرف کند. اما مهم اینست که مهر بانک و پائرتک نزد محکمه معروف و قابل قبول باشد. در غیرآن حضور نماینده بانک یا شرکت و دادن ضمانت خط مطابق ماده (۶۴) قانون اصول محاکمات تجاری ضروری می باشد. چنانکه ماده مذکور در زمینه چنین صراحت دارد: "شخصیکه جهت تامینات ضامن میدهد باید ضامن را در حضور محکمه حاضر کرده و یا ضمانت خط اصولی به محکمه تقدیم کند.

ضامن دهنده مکلف است اعتبار مالی ضامن و یا ضمانت خود را در محکمه ای که ضمانت خط را ترتیب داده ثابت کند.

در صورتیکه یکی از بانکها و شرکتهای تجارتی معتبر ضمانت کند و امضاء و مهر بانک و شرکت مذکور نزد محکمه معروف باشد حضوری نماینده آن در محکمه و تنظیم ضمانت خط اصولی لازم نیست."

صاحب امتیاز: وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان
تحت نظر: هیئت تحریر
سر دبیر: دردانه فضائلی
هیأت تحریر: عبدالرحمن عظیمی، فیض الله خواجه امانی، گلالی سنگر خیل عزیز، دوست محمد عارف، شفیق الله نبی زاده و محمد عارف صباح
دیزاینر: سید عابد مخمور seyed_abid1@yahoo.com
گزارشگر: بشیر احمد عزیزی
آدرس: کابل وزارت عدلیه ریاست عمومی مساعدتهای حقوقی
آدرس انترنیتی: www.moj.gov.af پست الکترونیکی: agahi.hoqqi@gmail.com
شماره تماس: 93+(0) 700 034 338 - 93+(0) 0752 042 275

Monthly Agahi Hoqqi

Ministry of Justice's Publication Organ

سال دهم شماره ۱۵۷ ۳۱ سرطان ۱۳۹۵ 21 JULY 2016

د مدنی قانون له نظره عقد :

ژبه: پښتو (ماده ۵۰۲)

عقد د مدنی قانون په څلور سوه او نه نومه ماده کې د ډول تعریف شوی .
۱- عقد : د عقد کوونکی د دواړو خواوو څخه د یوه د ایجاب ارتباطی دلیلی خوا د قبولولو سره خو د قانون د حکمونو په حدود کې .
۲- په عقد سره د هر یو عقد کوونکی التزامونه د یوه د بدل په مقابل کې مریبیری .
د عقد ارکان:
د مدنی قانون په نظر سره د عقد د ارکان عبارت دی له:
ایجاب او قبول
عقد کوونکی
د عقد موضوع
د عقد اصلی سبب او مقصد
ایجاب او قبول یا د دواړو اړخونو اراده :

د هر ډول عقد څخه د مخی دواړه خواوې په خپلو کې د خپل اراده او مقصد په هکله د عقد موضوع په وړاندې موافقه کوي او خپلې ارادې وړاندې کوي څرنگه چې پدې هکله د مدنی قانون ۵۰۹ ماده دابول صراحت ورکوي .

(دارادی ظاهرول نوینا ، لیک یا داسې اشاره په وسیله چه په عرف کې مروج وی کیری همدارنگه د ورکړې راکړې د ارادی ظاهرول چه د یوه عقد په حقیقت باندې په صراحت سره دلالت وکي صورت نیولی شي .
عقدين (عقد کوونکی) :

د عقد بل رکن عقد کوونکی دي ، چې د عقد په ایجاب کې ارزنده نقش لري ، څرنگه چې د مدنی قانون ۵۰۲ ماده داسې صراحت لري .

۱- د عقد د منعقدو شرط عبارت دی د عقد د دواړه خواوو وجود ، د عقد د مخصوصو لفظونو او دهغه موضوع څخه چه عقد پری اړینیری .

۲- د عقد د صحت شرط عبارت دی د عقد دواړه خواوو د اهلیت څخه ، هغه شي چه عقد پری شوی باید د عقد د حکم قابلیت ولری او نظام او عمومی ادابو سره د هغې مفیدیت او نه مخالفت .
د عقد موضوع :

عقد باید موضوع ولری ، د عقد موضوع ممکنه د مال انتقال ، کارکړنه یا نه کار کول (دکار د نه سرته رسولو ، دکار څخه خودداری) وی .
د عقونو ویش (تقسیم)

عقد د صحیح او نه صحیح والی په اعتبار په صحیح او فاسد عقد باندي ویشل کیری .

صحیح عقد په خپل وار سره په نافذ او موقوف عقد ویشل کیری .

الف : نافذ عقد
نافذ عقد (جاری عقد) داده چی اهلیت لرونکی شخص هغه منعقد کړی لکه د بیع عقد ، نافذ عقد خپل وار سره په دوه ډولو ، لازم عقد او غیر لازم عقد ویشل شوی دی .

نامده در ص ۲۶

برنامه آگاهی عامه حقوقی دریگی از لیسه های شهر کابل

گزارشگر: بشیر احمد عزیزی

روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۵/۹/۴ اعضای مبلغین ساحوی آمریت آگاهی عامه ریاست عمومی مساعدت های حقوقی وزارت عدلیه غرض آگاهی دهی موضوعات حقوقی عازم لیسه عالی انات آصفه واقع ناحیه ششم شهر کابل گردیدند، هدف از تدویر همچو برنامه های مسز کور بلند بردن سطح آگاهی حقوقی شاگردان میباشد، شاملین این برنامه شاگردان صنف ۱۲ تشکیل میدادند که تعداد مجموعی شان به ۱۵ تن میرسید، موضوعات که در این برنامه روی آن بحث شد عبارت بود از منع خشونت علیه زن، حقوق اساسی و وجایب اتباع، حقوق مقنون و منتهم توسط اعضای مبلغین ساحوی آمریت آگاهی عامه ریاست عمومی مساعدت های حقوقی تدویر گردید

تامینات در محاکم تجارتي

تتبع ونگارش: فیض الله خواجه امانی

صلاحیت محاکم در تعیین مقدار و تحدید تامینات:

تعیین مقدار تامین و تحدید آن مطابق حکم ماده (۴۹) قانون اصول محاکمات تجارتي از صلاحیت محکمه تجارتي میباشد که به اصل دعوا رسیدگی می نماید. این محکمه جهت جبران خساره احتمالی ایکه برای طرف مقابل یا طرف ثالث عاید میگردد قرار اتخاذ تدابیر احتیاطی را صادر می کند. اما محکمه مذکور وقتی قرار اتخاذ تدابیر احتیاطی را مبنی بر مقدار تامین تعیین می کند باید موازی به قیمت خسارات احتمالی یا بیشتر از آن یا اندکی کمتر از آن باشد یعنی زیاد و کم نباشد. چنانچه ماده (۴۹) قانون اصول محاکمات تجارتي در زمینه چنین مشعر است: "محاکم تجارتي صلاحیت دارد به منظور جبران خسارات مالی طرف مقابل اشخاص ثالث و تادیه محصور و مصارف محکمه راجع باخذ تامینات عندالاجاب قرار اتخاذ نماید."

نظر به احکام ماده فوق علاوه بر اینکه محکمه مذکور مقدار تامین را تعیین می کند باید مقدار خسارات احتمالی ایکه بر مدعی علیه وارد میشود تعیین نموده همچنان فوایدی را که قرار بود مدعی بدست آورد و یا خساره را که متحمل شده است تمام این مسایل را در وقت تعیین خسارات مد نظر بگیرد

اموال تحت تامین:

ماده (۵۰) قانون اصول محاکمات تجارتي در رابطه به تامینات چنین شرح میدهد: "تامیناتیکه در یک دعوی داده می شود عبارت از پول نقد، سهام، اسناد قرضه، اموال منقول یا غیر منقول ویا ضمانت یک بانک معتبر است که از طرف محکمه تعیین و قبول میشود از ایه ضامن باسناد سند قانونی نیز حکم تامینات را دارد."

تامینات انواع مختلف دارد مانند تامینات اجتماعی ، تامینات تجارتي، تامینات حقوقی ، تامینات عقاری و تامینات عینی اما آنچه در ی نوشتار روی آن بحث میشود تامینات تجارتي است . لازم است قبل از اینکه وارد بحث شویم باید تامینات تجارتي را بدانیم :

در قاموس اصطلاحات حقوقی تامینات تجارتي چنین تعریف شده است : حالتی که محکمه تجارتي به منظور جبران خسارات طرف مقابل اشخاص ثالث و تادیه محصور و مصارف محکمه راجع به اخذ تامینات قرار صادر می نماید. یا به عباره دیگر تامینات عبارت است از چیزیکه مدعی آن را تحت تصرف محکمه می گذارد. مطابق هدایت قانون اصول محاکمات تجارتي کسیکه مطالبه اصدار قرار تدابیر احتیاطی را می کند مکلف به دادن تامین می باشد . البته قبول تامین و تعیین مقدار آن از صلاحیت محکمه می باشد . اما چیزیکه مهم میباشد اینکه علاوه بر این که محکمه ای میتواند تدابیر احتیاطی را در رابطه به تامین بخواهد که رسیدن ضرر بوی متصور است. ممکن این تامین نقدی باشد یا عینی، اشیای منقول باشد یا غیر منقول. اما در هر صورت تغییر نوع و تعیین مقدار تامین از صلاحیت محکمه میباشد .

بیع به ایجاب و قبولیکه معنی تملیک و تملک را افاده نماید با تعیین میبیه و ثمن منعقد می گردد